

מבוא

- א. כללי
- ב. ממצאים עיקריים
- ג. הגדרות והסברים
- ד. מדגם הסקר
- ה. עיבוד נתוני הסקר
- ו. הערכת הנתונים
- ז. שיטת האמידה
- ח. מהימנות האומדנים

א. כללי

סקר הכנסות, אשר ממצאיו מוצגים כאן, נערך באופן שוטף החל בשנת 1965. הממצאים שלהלן מתייחסים להכנסות של משקי בית, שבהם ראש משק הבית עבד כשכיר, כעצמאי או שלא עבד, ולהכנסות משכר עבודה של פרטים (שכירים וחברי קואופרטיב בלבד).

הנתונים מבוססים על ממצאים מהסקר האחרון שבוצע במהלך שנת 2004.

עד 1984 נחקרו ההכנסות במדידה שנתית וכך גם עובדו והוצגו. בסקר שנערך בשנת 1985 הוכנסו שינויים משמעותיים בשיטות החקירה ובעיבודים ומאז נחקרות ההכנסות במדידה תלת-חודשית ומוצגות כהכנסות חודשיות.

משנת 1995 הורחבה אוכלוסיית סקר הכנסות וכללה לראשונה גם את משקי הבית ביישובים עירוניים ערביים, המונים בין 2,000 ל-10,000 תושבים.

החל בשנת 1997 אומדני הכנסות מבוססים על הכנסות משולבות משני סקרים: נתוני ההכנסות הנאספים בסקר הכנסות המקורי ונתוני ההכנסות הנאספים בסקר הוצאות משק הבית. בסקר המשולב יש כיסוי לרוב האוכלוסייה בישראל בכל צורות היישוב, למעט מושבים שיתופיים, קיבוצים ובדווים הגרים מחוץ ליישובים (הסבר מפורט על הסקר המשולב ראו בסעיף ד).

בשנים 2000-2001 התעוררו קשיים בחקירת תושבי מזרח ירושלים, לכן בשנים אלו הנתונים אינם כוללים אוכלוסייה זו.

כל ההכנסות המובאות בפרסום זה הן הכנסות כספיות בלבד.

ב. ממצאים עיקריים

הכנסות משקי בית (לוחות 1-19)

ההכנסה ברוטו למשק בית הסתכמה בשנת 2004 ב-11,220 ש"ח בממוצע לחודש. זו עלייה ראלית של 2.2% מזו שנמדדה בשנת 2003. ההכנסה הממוצעת נטו למשק בית הגיעה ל-8,953 ש"ח בחודש. גודל משק הבית הממוצע הוא 3.3 נפשות ומספר המפרנסים הממוצע הוא 1.2.

ההכנסה הממוצעת ברוטו, של משקי בית שבהם ראש משק הבית שכיר, הסתכמה בשנת 2004 ב-13,613 ש"ח בחודש. זו עלייה ראלית של 2.2% מזו שנמדדה בשנת 2003. ההכנסה הממוצעת נטו של משקי בית אלה הגיעה ל-10,702 ש"ח בחודש, עלייה ראלית של 3.5%; מספר הנפשות הממוצע למשק בית היה 3.7 ומספר המפרנסים הממוצע היה 1.7 למשק בית.

ההכנסה הממוצעת ברוטו, של משקי הבית שבהם ראש משק הבית לא עבד, הגיעה בשנת 2004 ל-4,575 ש"ח בחודש, ללא שינוי ראלי מההכנסה המקבילה בשנת 2003. תשלומי החובה (מס הכנסה, ביטוח לאומי וביטוח בריאות) במשקי בית שבהם ראש משק הבית לא עבד היוו בשנת 2004 7.4% מסך ההכנסה ברוטו, לעומת 5.2% בשנת 2003. ההכנסה הממוצעת נטו הגיעה ל-4,253 ש"ח, ירידה ראלית של 1.9% בהשוואה לשנת 2003.

ההכנסה הממוצעת ברוטו של משקי בית שבראשם שכיר גבוהה פי 3 מההכנסה הממוצעת ברוטו של משקי בית שבהם ראש משק הבית לא עבד. תשלומי החובה הקטינו את הפער וההכנסה נטו גבוהה פי 2.5 בין שתי קבוצות משקי בית אלה. כאמור, מספר הנפשות הממוצע למשק בית של שכירים הוא 3.7 ובמשקי בית בהם ראש משק הבית לא עבד מספר הנפשות הוא 2.4. לפיכך, ההכנסה הממוצעת נטו לנפש במשקי הבית של השכירים הייתה גבוהה פי 1.6 מן ההכנסה המקבילה במשקי הבית בהם ראש משק הבית לא עבד (2,910 ש"ח ו-1,799 ש"ח בהתאמה). השוואת ההכנסה נטו לנפש סטנדרטית, המקובלת כמדד לרמת החיים, מצביעה על הכנסה של 3,621 ש"ח בחודש במשקי הבית של השכירים, פי 1.8 מזו שנמצאה בקבוצת משקי הבית שבהם ראש משק הבית לא עבד (1,994 ש"ח).

ההכנסה הממוצעת ברוטו של משקי בית, שבהם ראש משק הבית עצמאי, הגיעה בשנת 2004 ל-14,679 ש"ח לחודש, ירידה ראלית של 1.1% מזו שנמדדה בשנת 2003. בניכוי תשלומי החובה, ההכנסה הפנויה נטו למשק בית שבראשו עצמאי עמדה על 11,006 ש"ח, וההכנסה נטו לנפש סטנדרטית עמדה על 3,571 ש"ח לחודש – עלייה ראלית של 2.4% ושל 4.2% בהתאמה לעומת שנת 2003. תשלומי משקי הבית עבור מסים ישירים היוו 25.0% מההכנסה ברוטו, מספר הנפשות הממוצע למשק בית הגיע ל-3.9 ומספר המפרנסים עמד על 1.7 למשק בית.

לוח א.- הכנסה חודשית למשק בית ולנפש סטנדרטית, במשקי בית שבראשם שכירים ובמשקי בית שבראשם אנשים שלא עבדו

אחוז שינוי ראלי בהכנסה החודשית (כל סקר לעומת הסקר הקודם)				הכנסה חודשית (ש"ח)						שנת הסקר
נטו לנפש סטנדרטית		נטו למשק בית		נטו לנפש סטנדרטית		נטו למשק בית		ברוטו למשק בית		
ראש משק הבית		ראש משק הבית		ראש משק הבית		ראש משק הבית		ראש משק הבית		
לא עובד	שכיר	לא עובד	שכיר	לא עובד	שכיר	לא עובד	שכיר	לא עובד	שכיר	
-0.1	3.7	0.4	3.1	790	1,468	1,726	4,494	1,764	5,576	1992
0.5	-1.8	-0.6	-2.1	881	1,600	1,903	4,882	1,939	6,048	1993
5.6	8.7	3.3	6.9	1,044	1,955	2,207	5,862	2,252	7,341	1994
11.6	0.6	6.1	1.2	1,284	2,165	2,576	6,527	2,690	8,417	1995
..	1,270	2,115	2,576	6,468	2,689	8,320	(1) 1995
-2.0	0.3	2.2	0.0	1,385	2,361	2,805	7,200	2,932	9,254	1996
1.9	2.7	4.8	2.8	1,539	2,643	3,204	8,066	3,367	10,519	1997
..	1,541	2,647	3,228	8,098	3,403	10,593	(2) 1997
3.0	1.6	2.8	0.9	1,672	2,836	3,496	8,608	3,697	11,228	1998
8.0	5.1	6.6	4.5	1,900	3,135	3,920	9,460	4,158	12,402	1999
..	1,927	3,190	3,947	9,553	4,187	12,544	(3) 1999
1.3	3.7	1.2	3.0	1,976	3,347	4,040	9,955	4,291	13,237	(3) 2000
2.6	4.0	5.7	2.9	2,050	3,520	4,316	10,364	4,538	13,743	(3) 2001
-7.2	-3.2	-6.0	-3.4	2,010	3,601	4,287	10,579	4,520	14,140	(3) 2002
..	1,973	3,535	4,245	10,472	4,477	13,974	2002
2.3	-1.7	1.9	-1.5	2,031	3,498	4,354	10,385	4,594	13,377	2003
-1.4	4.0	-1.9	3.5	1,994	3,621	4,253	10,702	4,575	13,613	2004

(1) החל ב-1995 אוכלוסיית הסקר כוללת את כל היישובים בני 2,000 תושבים ויותר.

(2) החל ב-1997 אוכלוסיית הסקר כוללת את כל היישובים, למעט מושבים שיתופיים, קיבוצים ובדווים הגרים מחוץ ליישובים.

(3) לא כולל את אוכלוסיית מזרח ירושלים.

מקורות ההכנסה

83.3% מההכנסות ברוטו במשקי הבית של שכירים בשנת 2004 מקורם בהכנסה מעבודה שכירה (לעומת 83.9% בשנת 2003) ו-6.8% מקורם בתמיכות ובקצבאות ממוסדות (לעומת 7.5% בשנת 2003). במשקי בית שבראשם אנשים שלא עבדו, 53.4% מההכנסות הם מתמיכות ומקצבאות ממוסדות ו-33.4% מפנסיות ומקופות גמל. במשקי בית שבראשם עצמאים 62.2% מההכנסות בשנת 2004 מקורם בהכנסה מעבודה עצמאית, לעומת 66.1% בשנה קודמת. 6.0% מההכנסות מקורם בתמיכות ובקצבאות ממוסדות (לעומת 5.9% בשנת 2003).

חלוקת ההכנסות

במיון משקי הבית של השכירים לעשירונים, לפי הכנסה ברוטו למשק בית, נמצא כי בשנת 2004 ההכנסה הממוצעת ברוטו למשק בית בעשירון העליון (37,864 ש"ח) גבוהה פי 12.1 מזו שבעשירון התחתון (3,127 ש"ח), לעומת יחס של פי 11.5 בשנת 2003. בהכנסה נטו למשק בית היחס בין העשירון העליון לעשירות התחתון הוא פי 8.6 (בשנת 2003 היחס היה פי 8.0). בעשירון התחתון עלה מספר הנפשות הממוצע למשק בית מ-2.6 נפשות בשנת 2003 ל-2.7 נפשות ב-2004. בעשירון העליון נשאר הממוצע 4.0 נפשות למשק בית. מספר הנפשות השונה למשק בית, משפיע על ההכנסה הפנויה לנפש, לכן בהשוואת ההכנסה נטו לנפש, הפער מצטמצם לפי 8.2 בין העשירון העליון לעשירון התחתון.

בשנת 2004, מדד גייני למדידת אי-השוויון בחלוקת ההכנסה ברוטו בקרב משקי הבית השכירים, לפי ההכנסה ברוטו למשק בית, עמד על 0.380 נקודות לעומת 0.375 נקודות בשנת 2003. גם בקרב משקי הבית שבהם ראש משק הבית לא עבד, גדל אי-השוויון בחלוקת ההכנסות ועמד על 0.402 נקודות בשנת 2004, לעומת 0.397 בשנת 2003.

לוח ב. - חלוקת ההכנסות ברוטו בין עשירוני משקי בית שבראשם שכירים, במיון לפי גובה הכנסה ברוטו למשק בית, באחוזים

שנת הסקר	סך הכל	עשירון משקי בית										
		תחתון	2	3	4	5	6	7	8	9	עליון	מדד גייני (1)
<i>חלקו של העשירון בסך ההכנסה ברוטו (אחוזים)</i>												
1992	100.0	2.6	4.1	5.2	6.4	7.5	8.9	10.5	12.6	16.2	25.9	0.352
1993	100.0	2.7	4.2	5.4	6.5	7.6	9.0	10.6	12.8	16.1	25.1	0.343
1994	100.0	2.3	4.0	5.1	6.2	7.4	8.9	10.5	12.7	15.9	27.0	0.367
1995	100.0	2.5	4.0	5.1	6.2	7.4	8.7	10.3	12.7	16.4	26.7	0.365
1996	100.0	2.5	4.1	5.1	6.2	7.4	8.8	10.5	12.7	16.1	26.5	0.360
1997	100.0	2.5	4.1	5.2	6.2	7.4	8.8	10.4	12.7	16.2	26.5	0.360
1997 (2)	100.0	2.4	3.9	5.0	6.0	7.2	8.7	10.3	12.6	16.4	27.5	0.375
1998	100.0	2.4	3.8	4.9	6.0	7.2	8.6	10.3	12.5	16.3	28.0	0.379
1999	100.0	2.4	3.8	4.7	6.0	7.2	8.6	10.3	12.7	16.5	27.8	0.379
1999 (3)	100.0	2.4	3.8	4.9	6.0	7.2	8.6	10.3	12.7	16.5	27.7	0.377
2000 (3)	100.0	2.4	3.8	4.9	6.0	7.1	8.5	10.2	12.7	16.5	28.0	0.380
2001 (3)	100.0	2.4	3.8	4.8	5.9	7.1	8.5	10.1	12.5	16.3	28.5	0.384
2002 (3)	100.0	2.2	3.7	4.8	5.8	7.0	8.3	10.0	12.3	15.9	29.8	0.395
2002	100.0	2.2	3.7	4.8	5.8	7.0	8.3	10.0	12.3	16.0	29.9	0.397
2003	100.0	2.4	3.8	4.9	6.0	7.3	8.7	10.4	12.6	16.2	27.7	0.375
2004	100.0	2.3	3.7	4.8	6.0	7.2	8.7	10.4	12.7	16.4	27.8	0.380

(1) מדד מקובל למדידת אי-שוויון בחלוקת הכנסות. ערכי המדד נעים בין 0 לציון שוויון מלא, לבין 1 לציון אי-שוויון מלא.

(2) החל ב-1997 הנתונים מבוססים על סקר משולב, ראו סעיף ד.

(3) לא כולל את אוכלוסיית מזרח ירושלים.

במיון משקי הבית של השכירים לעשירונים לפי גובה ההכנסה נטו לנפש סטנדרטית נמצא כי ההכנסה הפנויה למשק בית בעשירון העליון גבוהה פי 5.8 מזו שבעשירון התחתון. אולם מכיוון שבעשירונים הנמוכים, לפי מיון זה, מרוכזים משקי בית גדולים, הרי שכאשר בודקים את היחס בהכנסה נטו לנפש סטנדרטית, נמצא כי הכנסה זו בעשירון העליון גבוהה פי 9.1 מאותה ההכנסה שבעשירון התחתון.

כאמור, בעשירונים התחתונים מרוכזות משפחות גדולות - בשני העשירונים התחתונים יש בממוצע 4.8 נפשות למשק בית. 51.0% מהנפשות בעשירון התחתון הן ילדים מתחת לגיל 18, ו-48.0% מהנפשות הן בגיל העבודה (18-64 שנים). ב-70.2% ממשקי הבית בעשירון התחתון ראש משק הבית בעל השכלה של 12 שנות לימוד ומטה, ורק 10.1% הם בעלי השכלה של 16 שנות לימוד ומעלה.

לעומת זאת, בשני העשירונים העליונים במיון זה יש בממוצע 2.8 נפשות למשק בית. 16.3% מהנפשות בעשירון העליון הם ילדים עד גיל 17 לעומת 78.4% מהנפשות בגיל העבודה. רק ב-18.1% ממשקי הבית בעשירון העליון ראש משק הבית בעל השכלה של עד 12 שנות לימוד, לעומת 59.3% ממשקי הבית בעשירון זה שראש משק הבית בעל השכלה של 16 שנות לימוד ומעלה.

לוח ג. - התפלגות הנפשות במשקי בית של שכירים לפי גיל,

במיון לפי עשירוני הכנסה נטו - למשק בית ולנפש סטנדרטית - 2004

עליון	עשירונים									סך הכל	
	9	8	7	6	5	4	3	2	תחתון		
מיון לפי הכנסה חודשית פנויה למשק בית											
4.2	4.1	3.9	3.8	3.9	3.7	3.6	3.7	3.2	2.7	3.7	נפשות למשק בית
אחוזים											
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	נפשות- סך הכל
גיל											
29.5	31.2	30.8	31.5	35.9	36.3	35.4	39.9	38.2	32.3	34.0	עד 17
68.0	66.2	65.0	64.4	60.7	59.7	60.2	56.5	58.4	64.3	62.5	18-64
2.5	2.6	4.2	4.1	3.4	4.0	4.4	3.6	3.4	3.4	3.5	+65
מיון לפי הכנסה חודשית פנויה לנפש סטנדרטית											
2.6	3.1	3.2	3.4	3.5	3.6	3.8	3.9	4.5	5.1	3.7	נפשות למשק בית
אחוזים											
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	נפשות- סך הכל
גיל											
16.3	23.0	25.3	28.5	28.0	32.6	34.1	38.2	44.8	51.0	34.0	עד 17
78.4	73.2	71.2	67.4	67.3	63.1	61.3	58.2	52.7	48.0	62.5	18-64
5.3	3.8	3.5	4.1	4.7	4.3	4.6	3.6	2.5	1.0	3.5	+65

הכנסות, לפי גודל משק בית

במשקי בית של שכירים עולה ההכנסה למשק בית עם העלייה במספר הנפשות במשק הבית, זאת עד למשקי בית בני 5 נפשות. במשקי הבית הגדולים יותר, בני 6 נפשות ומעלה, ההכנסה קטנה יותר. ההכנסה הממוצעת ברוטו למשק בית שבו 4 נפשות (15,601 ש"ח) הייתה גדולה פי 2.0 מההכנסה הממוצעת של משקי בית בני נפש אחת (7,980 ש"ח), ופי 1.2 מההכנסה הממוצעת של משקי בית בני 6 נפשות ויותר (12,978 ש"ח).

תמונה זו משתנה כאשר מביאים בחשבון את מספר הנפשות הסטנדרטיות במשק הבית, ובודקים את ההכנסה נטו לנפש סטנדרטית במשק הבית. הממצאים מראים כי ככל שמשק הבית גדול יותר, כך ההכנסה נטו לנפש סטנדרטית נמוכה יותר. ההכנסה נטו לנפש סטנדרטית במשקי בית בני 2 נפשות (4,785 ש"ח) גבוהה פי 1.3 מאשר במשקי בית שבהם 4 נפשות (3,776 ש"ח) ופי 2.1 מזו של משקי בית בני 6 נפשות ויותר (2,286 ש"ח).

הכנסות, לפי גיל ראש משק הבית

במשקי בית של שכירים, ככל שעולה גיל ראש משק הבית עולה גם ההכנסה של משק הבית, זאת עד לקבוצת הגיל 55-64. בקבוצת הגיל הגבוהה ביותר (+65), ההכנסה למשק בית יורדת. כך למשל, ההכנסה ברוטו במשקי בית של שכירים שבהם ראש משק הבית נמנה עם קבוצת הגיל 55-64 (16,502 ש"ח), הייתה גבוהה פי 1.9 מהכנסתו של משק בית שראשו נמנה עם קבוצת הגיל 15-24 (8,509 ש"ח), ופי 1.3 מהכנסתו של משק בית שראשו נמנה עם גילאי 65 ומעלה (12,617 ש"ח). בהכנסה נטו למשק בית הפער מצטמצם לפי 1.7 ופי 1.2, בהתאמה.

בשנת 2004, ההכנסה ברוטו **במשקי בית בהם ראש משק הבית אינו עובד**, בקבוצת גילאי 55-64 הייתה גבוהה פי 1.8 מההכנסה ברוטו של משקי בית שבראשם בני 15-24 (4,929 ש"ח לעומת 2,781 ש"ח, בהתאמה) ופי 1.3 מההכנסה ברוטו של משקי בית שבראשם בני 35-44 (3,689 ש"ח). מספר הנפשות למשק בית במשקי בית שבראשם בני 55-64 הוא 2.0 נפשות לעומת 2.4 נפשות במשקי בית שבראשם בני 15-24, ו-4.7 נפשות במשקי בית שבראשם בני 35-44 שנים, לכן ההכנסה נטו לנפש סטנדרטית במשקי בית שבראשם בני 55-64 (2,329 ש"ח), הייתה גבוהה פי 2 מאשר ההכנסה של משקי בית שבראשם בני 15-24 (1,192 ש"ח) ופי 2.3 מההכנסה של משקי בית שבראשם בני 35-44 (1,027 ש"ח).

הכנסות, לפי שנות לימוד של ראש משק הבית

קיים קשר ישיר בין רמת השכלתו של ראש משק הבית לבין ההכנסה של משק הבית: ככל שעולה רמת ההשכלה, עולה הכנסתו של משק הבית. במשקי בית של שכירים, שבהם לראש משק הבית השכלה של 16 שנות לימוד ויותר, ההכנסה ברוטו למשק בית הייתה גבוהה פי 2.3 מזו של משקי בית של שכירים שבהם לראש משק הבית השכלה של עד 8 שנים (18,647 ש"ח ו-8,236 ש"ח בהתאמה). במשקי בית שבראשם אנשים שלא עבדו היחס הוא פי 1.8.

גם בבדיקה לפי מספר נפשות או נפשות סטנדרטיות מתקבל קשר ישיר בין הכנסת משק הבית להשכלתו של ראש הבית. ההכנסה נטו לנפש סטנדרטית במשקי בית של שכירים בעלי 16 שנות לימוד או יותר גבוהה פי 2.2 מההכנסה נטו לנפש סטנדרטית במשקי בית שבהם ראש משק הבית בעל 8 שנות לימוד או פחות. במשקי בית שבראשם אנשים שלא עבדו פער זה עומד על 1.6.

הכנסות, לפי יבשת לידה ותקופת עלייה של ראש משק בית שכיר (ראו לוח ד להלן)

ההכנסה ברוטו למשק בית במשקי בית שבראשם יהודים ילידי ישראל גבוהה מההכנסה הממוצעת באוכלוסייה ב-13%. ההכנסה ברוטו למשק בית במשקי בית שבראשם יהודים ילידי אסיה או אפריקה נמוכה מההכנסה הממוצעת ב-1%. במשקי בית שבראשם יהודים ילידי אירופה או אמריקה ההכנסה ברוטו נמוכה ב-8% מההכנסה הממוצעת.

מספר הנפשות במשקי בית שבראשם יהודים ילידי אסיה או אפריקה גבוה יותר ממשקי בית שבראשם יהודים ילידי אירופה או אמריקה (3.7 נפשות לעומת 3.2). כך, ההכנסה הממוצעת נטו לנפש

במשקי בית שבראשם יהודים שעלו מאסיה או מאפריקה נמוכה ב-7% מהכנסה זו אצל משקי בית שבראשם יהודים שעלו מאירופה או מאמריקה.

ההכנסה הממוצעת ברוטו למשק בית במשקי בית שבראשם ערבים נמוכה ב-36% מההכנסה הממוצעת של כלל משקי הבית שבראשם שכירים. ההכנסה הממוצעת נטו לנפש במשקי בית שבראשם ערבים מהווה 49% בלבד מההכנסה הממוצעת.

לוח ד. - מדדי הכנסה של משקי בית שבראשם שכירים, לפי קבוצת אוכלוסייה ולפי יבשת לידה של ראש משק הבית

שנה	משקי בית שבראשם שכיר - סך הכל	יהודים ואחרים (1)			ערבים (4)
		סך הכל	ילידי אסיה-אפריקה	ילידי אירופה-אמריקה	
מדדי הכנסה ברוטו למשק בית					
1995	100	104	97	99	111
1996	100	104	98	98	111
1997	100	104	101	97	110
(2) 1997	100	105	96	98	113
1998	100	106	99	98	112
1999	100	106	97	97	114
(3) 2000	100	105	98	91	115
(3) 2001	100	104	101	93	111
(3) 2002	100	106	97	97	113
2002	100	105	96	96	112
2003	100	105	97	94	112
2004	100	105	99	92	113
מדדי הכנסה נטו למשק בית					
1995	100	103	100	99	107
1996	100	103	100	99	107
1997	100	103	100	99	107
(2) 1997	100	104	98	99	111
1998	100	104	100	99	110
1999	100	105	99	98	111
(3) 2000	100	104	100	93	112
(3) 2001	100	103	102	95	109
(3) 2002	100	105	101	98	110
2002	100	104	100	97	109
2003	100	104	100	95	110
2004	100	104	102	94	110
מדדי הכנסה נטו לנפש סטנדרטית					
1995	100	107	94	108	112
1996	100	107	95	107	112
1997	100	107	97	106	111
(2) 1997	100	108	93	110	113
1998	100	109	95	110	112
1999	100	109	97	110	112
(3) 2000	100	108	98	104	112
(3) 2001	100	106	100	102	110
(3) 2002	100	109	102	106	112
2002	100	108	101	105	111
2003	100	108	101	104	111
2004	100	108	102	104	112

(1) הקבוצה 'יהודים ואחרים' כוללת יהודים, נוצרים שאינם ערבים ואלה ללא סיווג דת.

(2) החל ב-1997 הנתונים מבוססים על סקר משולב, ראו סעיף ד.

(3) לא כולל את אוכלוסיית מזרח ירושלים.

(4) הקבוצה 'ערבים' כוללת מוסלמים, נוצרים-ערבים ודרוזים.

הכנסות פרטים (לוחות 20-27)

בשנת 2004 ההכנסה הממוצעת ברוטו לשכיר משכר וממשכורת הגיעה ל-6,972 ש"ח לחודש, וההכנסה הממוצעת לשעת עבודה הגיעה ל-41.3 ש"ח. זוהי עלייה ראלית של 1.4% ו-0.7%, בהתאמה, לעומת שנת 2003. חציון ההכנסה החודשית ברוטו לשכיר, שהוא ההכנסה החודשית שמחצית מן השכירים השתכרו פחות ממנה ומחציתם האחרת השתכרו יותר ממנה, עמדה בשנת 2004 על 5,156 ש"ח לחודש. ההכנסה החציונית לשעת עבודה הייתה 31.2 ש"ח.

הכנסה, לפי משלח יד

בדירוג הקבוצות הראשיות של משלחי היד לפי גובה ההכנסה החודשית משכר וממשכורת נמצא כי ההכנסה ברוטו הגבוהה ביותר הייתה זו של ה"מנהלים" (14,535 ש"ח לחודש), והנמוכה ביותר - של "עובדים בלתי מקצועיים" (3,454 ש"ח). כך שהפער בין ההכנסה החודשית של "מנהלים" לבין הכנסתם של "עובדים בלתי מקצועיים" הגיע לפי 4.2. חלק מן הפער ניתן להסביר על סמך מספר שעות עבודה שבועיות רב יותר למנהלים מאשר ל"עובדים הבלתי-מקצועיים" (50 שעות עבודה בשבוע לעומת 37 שעות בלבד, בהתאמה). עדיין, ההכנסה ברוטו לשעה של "מנהלים" (67.9 ש"ח לשעה) הייתה גבוהה פי 2.9 מההכנסה ברוטו לשעה של "עובדים בלתי מקצועיים" (23.4 ש"ח לשעת עבודה) בדומה לשנת 2003.

לוח ה. - מדדי הכנסה משכר וממשכורת לשכיר, לפי משלח יד

שנה	שכירים- סך הכל	בעלי משלח יד אקדמי	בעלי מקצועות חופשיים וטכניים	מנהלים	עובדי פקידות	עובדי מכירות ועובדי שירותים	עובדים מקצועיים בחקלאות	עובדים בתעשייה, בנינוי ואחרים	עובדים בלתי מקצועיים
הכנסה ברוטו לחודש									
1996	100	163	105	246	90	68	65	88	51
1997	100	163	106	219	92	65	52	86	50
(1) 1997	100	160	104	235	90	65	50	88	51
1998	100	156	100	227	92	64	82	89	52
1999	100	154	103	243	88	64	73	87	51
(2) 2000	100	159	109	221	86	63	67	86	47
(2) 2001	100	157	106	231	81	62	69	86	48
(2) 2002	100	157	100	228	86	61	83	84	50
2002	100	157	100	228	87	61	84	84	50
2003	100	157	101	218	84	63	75	88	52
2004	100	159	102	208	88	65	63	86	50
הכנסה ברוטו לשעה									
1996	100	162	119	192	94	74	61	77	59
1997	100	161	120	179	95	72	54	75	56
(1) 1997	100	164	120	187	94	71	46	76	57
1998	100	161	115	177	95	70	78	77	57
1999	100	156	115	187	92	69	66	77	57
(2) 2000	100	160	121	174	91	69	55	76	53
(2) 2001	100	159	118	186	85	66	64	75	54
(2) 2002	100	157	113	184	89	67	75	73	57
2002	100	157	113	184	89	67	75	73	57
2003	100	157	113	171	87	69	69	77	58
2004	100	158	115	164	91	71	61	74	57

(1) החל ב-1997 הנתונים מבוססים על סקר משולב, ראו סעיף ד.

(2) לא כולל את אוכלוסיית מזרח ירושלים.

הכנסה, לפי ענף כלכלי

בהכנסות לשעת עבודה משכר וממשכורת לפי ענף כלכלי, בולט ענף "חשמל ומים" שבו ההכנסה ברוטו לשעה גבוהה ב-39% מההכנסה הממוצעת לשעת עבודה של כלל השכירים, וענף "בנקאות, ביטוח ופיננסים" שבו ההכנסה ברוטו לשעה גבוהה ב-38% מהממוצע. מצד שני בולט ענף "שירותים למשק הבית על ידי פרטים" - בו ההכנסה ברוטו לשעה מהווה 46% מההכנסה הממוצעת לשעת עבודה, וענף "שירותי אירוח ואוכל" שבו ההכנסה ברוטו לשעה היא 63% מההכנסה הממוצעת לשעת עבודה.

לוח ו. - מדדי הכנסה משכר וממשכורת לשכיר, לפי ענף כלכלי

שנה	שכירים - סך הכל	חקלאות (כרייה וחרושת)	תעשייה (חשמל ומים)	בנייה (בנייה ועבודות הנדסה אזרחית)	מסחר ותיקון כלי רכב	שירותי אירוח ואוכל	תחבורה, אחסנה ותקשורת	בנקאות, ביטוח ומוסדות פיננסיים אחרים	שירותים עסקיים	מינהל ציבורי	חינוך	שירותי בריאות ושירותי רווחה וסעד	שירותים קהילתיים, חברתיים, אישיים ואחרים	שירותים למשק הבית על ידי פרטים
הכנסה ברוטו לחודש														
1995	100	64	103	92	87	57	123	107	128	93	107	79	27	
1996	100	67	105	88	86	54	120	110	135	90	102	79	27	
1997	100	53	105	88	82	57	113	109	132	98	103	79	26	
(1) 1997	100	60	107	84	82	56	116	108	148	93	98	82	33	
1998	100	92	105	89	85	59	114	114	156	88	95	77	33	
1999	100	69	111	83	80	56	115	113	149	89	85	86	33	
(2) 2000	100	66	107	88	83	60	113	124	147	85	87	83	34	
(2) 2001	100	67	114	93	84	53	111	116	143	82	89	77	33	
(2) 2002	100	78	112	86	83	55	110	123	145	85	85	74	37	
2002	100	79	112	85	84	55	110	123	146	85	86	74	37	
2003	100	78	117	89	83	60	107	117	147	84	89	74	43	
2004	100	77	116	85	81	57	114	114	141	83	87	79	37	
הכנסה ברוטו לשעה														
1995	100	66	92	81	83	63	111	110	131	117	121	90	49	
1996	100	62	92	78	83	63	104	111	156	115	115	89	54	
1997	100	58	94	78	80	62	100	110	148	124	114	91	46	
(1) 1997	100	53	95	74	80	60	104	112	143	123	111	93	47	
1998	100	79	93	80	81	61	104	110	150	118	108	91	50	
1999	100	66	99	75	78	59	103	113	148	119	98	95	49	
(2) 2000	100	59	95	77	79	66	101	122	145	118	102	97	46	
(2) 2001	100	63	102	80	83	58	99	114	141	117	104	88	38	
(2) 2002	100	75	99	74	79	65	100	119	139	113	102	86	42	
2002	100	76	99	74	79	64	101	120	140	114	102	85	42	
2003	100	74	102	79	79	67	98	115	140	109	104	84	50	
2004	100	71	101	76	79	63	103	111	138	107	103	91	46	

(1) החל ב-1997 הנתונים מבוססים על סקר משולב, ראו סעיף ד.

(2) לא כולל את אוכלוסיית מזרח ירושלים.

הכנסה, לפי יבשת לידה

בשנת 2004, ההכנסה החודשית ברוטו וההכנסה ברוטו לשעת עבודה של השכירים היהודים והאחרים ילידי ישראל, שאביהם יליד אירופה או אמריקה, גבוהה ב-36% מההכנסה הממוצעת של כלל השכירים. השכירים היהודים והאחרים ילידי אירופה-אמריקה השתכרו 8% מתחת לממוצע, בהכנסה החודשית ובהכנסה לשעה. ממצא זה נובע, כנראה, מן העובדה כי בתוך קבוצה זו נכללת אוכלוסיית השכירים שעלו מברית המועצות (לשעבר) בשנות התשעים של המאה העשרים. קבוצת היהודים ילידי ישראל השתכרו 9% מעל לממוצע. השכירים הערבים הם בעלי ההכנסה הנמוכה ביותר, 25% מתחת להכנסה הממוצעת של כלל השכירים לחודש ולשעת עבודה (5,230 ש"ח לחודש ו-30.6 ש"ח לשעה).

לוח ז.ז. - מדדי הכנסה משכר וממשכורת של שכיר, לפי קבוצת אוכלוסייה, יבשת לידה ויבשת לידת האב

ערבים (4)	יהודים ואחרים (1)						שכירים - סך הכל	שנה
	ילידי ישראל - אב יליד:			ילידי ישראל - סך הכל	ילידי אירופה-אמריקה	ילידי אסיה-אפריקה		
	ישראל	אירופה-אמריקה	אסיה-אפריקה					
הכנסה ברוטו לחודש								
72	96	140	89	106	102	99	100	1995
72	87	146	92	107	98	99	100	1996
74	91	142	91	107	98	104	100	1997
72	98	137	91	107	98	101	100	(2) 1997
71	97	139	94	108	96	105	100	1998
66	101	139	92	109	93	95	100	1999
67	104	139	95	110	92	101	100	(3) 2000
70	99	138	95	109	95	101	100	(3) 2001
73	100	125	99	109	93	98	100	(3) 2002
71	101	126	100	109	94	99	100	2002
73	98	137	100	109	95	95	100	2003
75	97	136	100	109	92	99	100	2004
הכנסה ברוטו לשעה								
68	106	139	89	108	101	100	100	1995
69	102	144	94	111	96	100	100	1996
69	100	142	94	110	96	103	100	1997
68	104	139	92	110	97	100	100	(2) 1997
68	107	137	93	109	96	106	100	1998
62	106	137	92	109	95	97	100	1999
63	110	137	94	111	93	100	100	(3) 2000
69	103	137	95	109	95	100	100	(3) 2001
72	105	124	98	109	93	96	100	(3) 2002
70	106	125	99	110	94	97	100	2002
72	105	136	98	110	94	96	100	2003
74	103	135	98	110	92	98	100	2004

(1) הקבוצה 'יהודים ואחרים' כוללת יהודים, נוצרים שאינם ערבים ואלה ללא סיווג דת.

(2) החל ב-1997 הנתונים מבוססים על סקר משולב, ראו סעיף ד.

(3) לא כולל את אוכלוסיית מזרח ירושלים.

(4) הקבוצה 'ערבים' כוללת מוסלמים, נוצרים-ערבים ודרוזים.

הכנסה, לפי שנות לימוד

ככל שעולה רמת השכלתו של שכיר, כך גדלה הכנסתו. ההכנסה ברוטו לשעה של שכיר בעל השכלה של 16 שנות לימוד ומעלה (58.7 ש"ח לשעה) הייתה גבוהה פי 1.4 מההכנסה הממוצעת של כלל השכירים (41.3 ש"ח לשעה), ופי 2.2 מההכנסה ברוטו לשעה (26.1 ש"ח) של שכיר שלמד פחות מ-8 שנים. ההכנסה ברוטו לשעה של שכיר בעל 13-15 שנות לימוד (41.3 ש"ח) דומה להכנסה הממוצעת של כלל השכירים.

בעלי השכלה נמוכה מרוכזים במשלחי יד שבהם השכר נמוך, כמו 'עובדים בלתי מקצועיים', 'עובדים מקצועיים בתעשייה ובבינוי ואחרים' ו-'סוכנים, עובדי מכירות ועובדי שירותים'. שכירים אשר למדו 9-12 שנים מתרכזים בעבודות הדורשות עובדים מקצועיים בתעשייה ובבינוי, בעבודות פקידות או כסוכנים, עובדי מכירות ועובדי שירותים. שכירים שלמדו למעלה מ-16 שנים מרוכזים במשלחי יד שבהם השכר גבוה כמו 'בעלי משלח יד אקדמי' ו-'בעלי מקצועות חופשיים וטכניים'.

לוח ח. - מדדי הכנסה משכר וממשכורת של שכיר, לפי השכלה

מספר שנות לימוד						שכירים - סך הכל	שנה
+16	15-13	12-11	10-9	8-5	4-0		
<i>הכנסה ברוטו לחודש</i>							
156	99	86	76	65	52	100	1995
155	99	85	75	70	48	100	1996
152	100	85	72	68	48	100	1997
153	97	83	70	65	50	100	(1) 1997
147	101	82	72	62	56	100	1998
146	100	82	68	64	54	100	1999
150	99	82	66	59	51	100	(2) 2000
149	97	79	65	61	52	100	(2) 2001
149	98	80	66	64	56	100	(2) 2002
148	97	79	66	63	55	100	2002
146	96	79	69	61	65	100	2003
142	98	78	68	62	56	100	2004
<i>הכנסה ברוטו לשעה</i>							
153	103	85	74	64	61	100	1995
150	106	84	73	70	53	100	1996
149	104	84	71	67	53	100	1997
153	102	82	70	64	50	100	(1) 1997
148	104	81	69	63	62	100	1998
146	104	80	67	66	58	100	1999
149	102	80	65	61	57	100	(2) 2000
147	101	78	65	61	57	100	(2) 2001
148	100	77	64	64	63	100	(2) 2002
148	101	77	65	64	62	100	2002
144	99	79	67	63	69	100	2003
142	100	77	65	64	61	100	2004

(1) החל ב-1997 הנתונים מבוססים על סקר משולב, ראו סעיף ד.

(2) לא כולל את אוכלוסיית מזרח ירושלים.

הכנסה, לפי גיל

ההכנסה ברוטו לחודש עולה עם העלייה בקבוצת הגיל עד לקבוצת גילאי 64-55, ולאחר קבוצת גיל זו ההכנסה פוחתת עם עליית הגיל. לעומת זאת ההכנסה ברוטו לשעה עולה עם העלייה בקבוצת הגיל. ההכנסה לשעה של שכיר בגילאי 64-55 נמוכה יותר ומהווה 94% בלבד מההכנסה לשעה של שכיר בגיל 65 ומעלה.

ההכנסה ברוטו לחודש לשכיר בקבוצת הגיל 64-55 (8,423 ש"ח), הייתה גבוהה פי 2.7 מהכנסתו של שכיר בקבוצת הגיל 24-15 (3,135 ש"ח), ופי 1.5 מהכנסתו של שכיר בגילאי 65 ומעלה (5,606 ש"ח). בהכנסה ברוטו לשעה הפער בין שכיר בגילאי 64-55 לבין שכיר בגילאי 24-15 מצטמצם לפי 2.2.

לוח ט. - מדדי הכנסה משכר וממשכורת של שכיר, לפי גיל

קבוצת גיל						שכירים - סך הכל	שנה
+65	64-55	54-45	44-35	34-25	24-15		
הכנסה ברוטו לחודש							
83	123	130	117	90	46	100	1995
99	114	130	118	90	47	100	1996
85	126	131	113	89	46	100	1997
88	122	131	112	89	46	100	(1) 1997
75	121	129	112	87	50	100	1998
107	123	127	112	87	47	100	1999
82	120	122	114	92	47	100	(2) 2000
89	126	121	114	90	47	100	(2) 2001
74	122	122	116	88	47	100	(2) 2002
74	123	122	116	88	47	100	2002
94	120	120	115	89	47	100	2003
80	121	122	116	89	45	100	2004
הכנסה ברוטו לשעה							
127	123	124	110	87	56	100	1995
143	117	124	111	87	57	100	1996
115	130	124	108	86	55	100	1997
122	126	125	107	86	55	100	(1) 1997
107	124	124	108	86	58	100	1998
141	130	123	107	85	55	100	1999
121	125	118	108	90	55	100	(2) 2000
125	129	118	109	87	56	100	(2) 2001
105	126	117	109	87	54	100	(2) 2002
106	126	117	109	87	55	100	2002
135	121	116	109	88	57	100	2003
130	123	117	108	87	55	100	2004

(1) החל ב-1997 הנתונים מבוססים על סקר משולב, ראו סעיף ד.

(2) לא כולל את אוכלוסיית מזרח ירושלים.

הכנסה, לפי מין

52% מהשכירים הם גברים ו-48% הן נשים. ההכנסה החודשית ברוטו הממוצעת לגבר שכיר (8,459 ש"ח), הייתה בשנת 2004 גבוהה פי 1.6 מהכנסתה של אישה (5,357 ש"ח). הפער בהכנסות בין המינים נובע, במידה מסוימת, מהיקף שעות העבודה של גברים לעומת נשים (45.7 שעות עבודה לשבוע לגבר, לעומת 34.9 שעות לאישה). לכן בהשוואה לפי הכנסה ברוטו לשעת עבודה, ההכנסה ברוטו לשעת עבודה של גבר שכיר (44.2 ש"ח) גבוהה פי 1.2 מזו של אישה שכירה (37.2 ש"ח).

הפער בהכנסה לשעת עבודה בין המינים קיים גם כאשר בודקים את הנתונים לפי משתנים נוספים. ההכנסה ברוטו לשעת עבודה של נשים, בכל קבוצות השכלה, נמוכה מההכנסה ברוטו לשעת עבודה

של גברים. פער זה הולך וגדל ככל שההשכלה עולה; ההכנסה ברוטו לשעת עבודה של גבר בעל 0-8 שנות לימוד גדולה פי 1.1 מההכנסה ברוטו לשעה של אישה בעלת אותה השכלה, הכנסתו ברוטו לשעה של גבר בעל 11-12 שנות לימוד גדולה פי 1.2 מהכנסתה ברוטו של אישה בעלת אותה השכלה, ופי 1.3 כאשר הם בעלי 16 שנות לימוד ויותר.

גם בהכנסה ברוטו לשעת עבודה לפי קבוצות גיל גדלים הפערים בין נשים לגברים ככל שעולה הגיל; בקבוצת הגיל 15-24 ההכנסה לשעה של גבר גבוהה ב-8.7% מההכנסה לשעה של אישה, ובקבוצת הגיל 65 ומעלה הכנסתו ברוטו של גבר גבוהה ב-40.6% מהכנסתה של אישה.

גם במיון לפי משלח יד מתבררת תמונה דומה של הפרשי שכר בין המינים, וההכנסה ברוטו לשעה אצל הנשים פחותה מזו של הגברים ב-11% עד 28%. אפילו במשלחי יד שבהם אחוז הנשים גדול מהגברים, כמו 'עובדי פקידות' ו-'בעלי מקצועות חופשיים וטכניים' (מספר הנשים המועסקות גדול פי 2.7 ופי 1.5 ממספר הגברים), הכנסתן ברוטו לשעה של הנשים נמוכה ב-19% וב-13% בהתאמה מזו של הגברים.

ג. הגדרות והסברים

משק בית מוגדר כ"משפחת צרכנים"; דהיינו, קבוצת אנשים הגרים יחד באופן קבוע בדירה אחת רוב ימות השבוע ויש להם תקציב משותף למזון.

ראש משק בית מוגדר כראש משק בית כלכלי. בשנת 1995 שונתה הגדרת ראש משק הבית, והוא נקבע לפי מידת השתייכותו לכוח העבודה, ללא התייחסות לגיל ולמין. ראש משק בית כלכלי הוא המפרנס העיקרי של משק הבית, כלומר המועסק שעובד בדרך כלל את מספר השעות הרב ביותר בשבוע (כולל איש צבא קבע). אם יש יותר מאדם אחד במשק הבית שמתאים לפי ההגדרה להיות ראש משק בית, או אם אין כלל מפרנס במשק הבית, ייקבע כראש משק הבית האדם שהמרוויחין מחשיב כראש משק הבית.

הערה: ראש משק בית מוגדר כאדם בגיל 18 ומעלה (להוציא משקי בית שבהם בני 15-17 בלבד, ומשקי בית שבהם המועסק היחיד בגיל 15-17).

שכיר הוא כל נחקר שהייתה לו הכנסה כלשהי משכר או ממשכורת בשלושת החודשים שלפני ביקור הפוקד.

משק בית של שכירים מוגדר כמשק בית שבו ראש משק הבית שכיר או חבר קואופרטיב (ראו לעיל הגדרת שכיר).

משק בית של עצמאים מוגדר כמשק בית שבו ראש משק הבית עובד כעצמאי כולל מעסיק.

משק בית שבו ראש משק הבית לא עבד מוגדר כמשק בית שבו ראש משק הבית לא עבד אפילו יום אחד ב-3 החודשים שקדמו לביקור הפוקד.

האוכלוסייה שנסקרה מקיפה את כל משקי הבית ביישובים יהודיים, ביישובים ערביים, וביישובים מעורבים למעט מושבים שיתופיים, קיבוצים ובדווים הגרים מחוץ ליישובים. בשנים 2000-2001 הנתונים אינם כוללים את אוכלוסיית מזרח ירושלים עקב קשיי פקידה, אולם בשאר השנים מ-1997 ועד היום הם חלק מאוכלוסיית הסקר. לשם השוואת הנתונים לשנים הללו ניתנו נתוני השנים 1999 ו-2002 פעמיים; פעם אחת לכלל האוכלוסייה ופעם נוספת ללא אוכלוסיית מזרח ירושלים.

בפרסום הובאו נתונים לגבי משקי בית שבראשם שכירים, עצמאים או אנשים שלא עבדו.

הכנסה ברוטו למשק בית: כל ההכנסות הכספיות השוטפות ברוטו של משק הבית לפני ניכוי תשלומי החובה (מס הכנסה, ביטוח לאומי וביטוח בריאות). ההכנסה הכספית ברוטו כוללת את ההכנסות של כל בני משק הבית מעבודה שכירה או עצמאית, מרכוש, מריבית ומדיבידנדים, מתמיכות ומקצבאות ממוסדות ומפרטים, הכנסות מפנסיות וכל הכנסה שוטפת אחרת. לא נכללים תקבולים חד-פעמיים, כגון ירושה או הכנסות מחסכונות. כמו כן, לא נעשו זקיפות בעבור הכנסות הנובעות משימוש בדירור עצמי, או בעבור סוגים שונים של הכנסות ב"עין" (הכנסות לא כספיות).

הכנסה פנויה (נטו) למשק בית: הכנסה ברוטו כמוגדר לעיל, לאחר ניכוי תשלומי החובה – מס הכנסה, ביטוח לאומי וביטוח בריאות. תשלומים אלו לא התקבלו ישירות ממשקי הבית שנחקרו, אלא חושבו באופן מכני.

הכנסה לנפש סטנדרטית: גודל משק הבית משפיע על רמת החיים שאפשר לקיים מהכנסה נתונה. על-מנת ליצור בסיס מתאים יותר להשוואת רמת החיים של משקי בית בעלי מספר נפשות שונה, נהוג להשוותם לפי הכנסה לנפש. מקובל גם להניח, שמספר הנפשות במשק בית אינו משפיע באופן אחיד ושווה על רמת החיים האפשרית מהכנסה נתונה, משום שקיימים - לפי אותה הנחה - יתרונות לגודל. לכן נערכה טרנספורמציה של מספר הנפשות לפי סולם אחיד. הסולם קובע כיחידת בסיס משק בית בן שתי נפשות; ככל שעולה מספר הנפשות, ניתן משקל שולי הולך ופוחת לכל נפש המתוספת למשק הבית. באמצעות סולם זה מתרגמים את גודל משק הבית למספר נפשות סטנדרטיות. פירוט הסולם בלוח שלהלן:

לוח מעבר ממספר נפשות במשק בית למספר נפשות סטנדרטיות במשק בית

מספר הנפשות במשק בית	משקל שולי לנפש	מספר נפשות סטנדרטיות	משקל ממוצע לנפש סטנדרטית
1	1.25	1.25	1.25
2	0.75	2.00	1.00
3	0.65	2.65	0.88
4	0.55	3.20	0.80
5	0.55	3.75	0.75
6	0.50	4.25	0.71
7	0.50	4.75	0.68
8	0.45	5.20	0.65
+9	0.40	לכל נפש נוספת	

הכנסה ברוטו לחודש לשכיר: הכנסה המתקבלת מחלוקה ל-3 של ההכנסה התלת-חודשית ברוטו משכר וממשכורת הנחקרת בסקר. ההכנסה התלת-חודשית מחושבת בדרך הבאה: הכנסה ברוטו (כלומר, לפני ניכויים ותשלום מסים) מכל מקומות העבודה שבהם הועסק הנחקר תמורת שכר ומשכורת, בשלושת החודשים שנסתיימו בחודש שלפני ביקור הפוקד. ההכנסה כוללת את כל התוספות, כגון: תשלום בעבור שעות נוספות, דמי הבראה, ביגוד, פרמיות וכו'. ההכנסה התלת-חודשית תחולק ל-3 גם אצל שכירים שעבדו רק חודש אחד או שניים מתוך שלושת החודשים שלגביהם הם נחקרים. לכן, במקרים אלה, השכר החודשי הממוצע המחושב להם נמוך ממשכורתם לחודש עבודה בפועל בחודשים בהם עבדו.

הכנסה ברוטו לשעה לשכיר: ההכנסה המתקבלת מחלוקת ההכנסה התלת-חודשית ברוטו משכר ומשכורת (ראו לעיל) בסך כל שעות העבודה בשלושת החודשים הני"ל.

מדד הכנסה: ציון מספרי המתאר את היחס או את ההבדלים בהכנסה הנמדדת בין קבוצות שונות באוכלוסייה. בדרך כלל מתייחסים להכנסה הממוצעת באוכלוסייה כ-100% ואליה מושוות ההכנסות המקבילות בקבוצות השונות.

לדוגמא: מדד ההכנסה החודשית משכר וממשכורת לשכיר = 100, ולעומתו – מדד ההכנסה החודשית משכר וממשכורת לשכיר בעל משלח יד אקדמי = 157. כלומר, ניתן לומר, כי ההכנסה החודשית הממוצעת לבעלי משלח יד אקדמי גבוהה ב-57% מההכנסה הממוצעת לשכירים.

עשירונים: עשירון הוא קבוצה הכוללת 10% מהאוכלוסייה הנחקרת. העשירונים מסודרים לפי גובה ההכנסה שלפיה מעוניינים לחלק את האוכלוסייה (ההכנסה הממינית), החל בפרט (או במשק הבית) בעל ההכנסה הנמוכה ביותר בעשירון התחתון וכלה בפרט בעל ההכנסה הגבוהה ביותר בעשירון העליון.

מקדם ג'יני: זהו מדד מקובל למדידת אי-שוויון בחלוקת ההכנסות בין משקי בית. מדד זה מקבל ערכים בין 0' - לציון שוויון מלא, לבין 1' - לציון אי-שוויון מלא.

ד. מדגם הסקר

הוצאת המדגם - החל בשנת 1997, סקר הכנסות מבוסס על נתוני הכנסות הנאספים הן בסקר הכנסות והן בסקר הוצאות משק הבית:

1. **סקר הכנסות -** נערך יחד עם סקר כוח אדם השוטף¹, כאשר רבע מהנחקרים במדגם סקר כוח אדם השייכים להגדרת אוכלוסיית סקר הכנסות, נשאלים על הכנסותיהם.

2. **סקר הוצאות משק הבית² -** החל בשנת 1997 נערך מדי שנה ומטרתו לקבל את מרכיבי התקציב של משקי הבית ולקבוע את משקל כל מרכיב בסל הצריכה של "מדד המחירים לצרכן". בסקר נשאלים המרואיינים הן על הכנסותיהם והן על הוצאותיהם.

בשני הסקרים מדגם הסקר הוא מדגם של דירות, ובכל דירה, העולה במדגם, נחקרים כל משקי הבית שגרים בה במועד החקירה (בדרך כלל יש משק בית אחד בדירה).

באופן כללי, המדגמים בשני הסקרים הוצאו בשני שלבים: בשלב ראשון הוצא מדגם שכבות של יישובים, ובשלב השני נדגמו דירות באופן מקרי-שיטתי בכל יישוב שנבחר למדגם, כאשר כמסגרת העיקרית להוצאת מדגם הדירות שימש קובץ הארנונה של הרשות המקומית. מדגמי הדירות העיקריים הושלמו במדגמים של יחידות דיור במעונות סטודנטים, במרכזי קליטה ובידור מוגן לקשישים. המדגמים עודכנו במשך שנת הסקר בתוספת דירות חדשות שנדגמו ממסגרת מיוחדת של בנייה חדשה.

הנתונים בפרסום זה בעבור שנת 2004 מבוססים על מדגם נטו של 14,636 משקי בית, כאשר 8,504 משקי בית הם מסקר הכנסות ו-6,132 משקי בית הם מסקר הוצאות משק הבית.

תקופת הסקר - נתוני סקר הכנסות נאספו מארבעה סקרים רבע-שנתיים. בכל סקר רבע-שנתי נחקר כל בן משק בית שגילו 15 ומעלה על הכנסותיו בשלושת החודשים שנתיימו בחודש שלפני ביקור הפוקד. באופן זה נחקרות בכל סקר שנתי ההכנסות התלת-חודשיות, בתקופה המשתרעת על פני 15 חודשים.

נתוני סקר הוצאות משק הבית נאספו במשך כ-13 חודשים, שבהם נאספו נתוני הכנסות עבור כל בן משק בית שגילו 15 ומעלה, ונתוני הוצאות עבור כל משק הבית. בדומה לסקר הכנסות, התקופה הנחקרת בסקר משתרעת גם היא על פני 15 חודשים.

ה. עיבוד נתוני הסקר

השאלונים הנאספים בשדה עוברים בדיקה ידנית, עריכה וסימול. לאחר שהנתונים עולים על-גבי מדיה מגנטית, נערכת בהם סדרה של ביקורות לוגיות שנועדו לאתר ולתקן שגיאות שהיו בקובץ: בדיקה של קשרים בין משתנים שונים, ביקורת סכומים ועוד. כמו כן, נערכת השלמה של נתונים חסרים, ופסילת שאלונים אשר נתוניהם לקויים בעליל ולא ניתן לאתר את הנתונים הנכונים. תפקידן של הביקורות השונות לתקן את השגיאות הניתנות לתיקון וכן להוציא מן הסקר הסופי חומר שהתגלה כלקוי ואינו ניתן לתיקון.

התאמת מחירים: כל נתוני ההכנסות הובאו לרמת מחירים אחידה - רמת המחירים הממוצעת של שנת הסקר - אשר עמדה על 180.196 נקודות לשנת 2004 לפי בסיס 1993 = 100.

בהתבסס על מידע מן המוסד לביטוח לאומי נעשה, בנוסף לתיקון המחירים הנ"ל, גם תיקון עבור שינויים ריאליים לנתוני שכר של שכירים, לפי ענף כלכלי. תיקון זה מצמצם חלקית "פיזור" בנתונים

¹ פירוט שיטת הדגימה ראו: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, סקרי כוח אדם 2003, פרסום מיוחד 1244, ירושלים, תשס"ה - 2005.

² פירוט שיטת הדגימה ראו: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, סקר הוצאות משק הבית 2004, סיכומים כלליים, פרסום מיוחד 1261, ירושלים, תשס"ו - 2006.

הנובע משינויים ראייתיים ומתקן את אומדני הממוצעים השונים, גם אם בפועל המדגם אינו מפוזר באופן אחיד על פני כל שנת הסקר.

זקיפת משכורות חסרות: חלק מהמשיבים לא מסרו מידע מלא על משתנים שנחקרו. לכן נערכים חישובים שונים ברמת הפרט, כגון: זקיפת הכנסה לפרטים שעבדו מספר ימים מועט ולא דיווחו כלל על משכורת; זקיפת משכורות לחודשים עליהם לא דווחו נתונים - על פי הדיווחים לחודשים האחרים; חישוב הכנסה ברוטו עבור אותם מקרים שלגביהם דווח סכום נטו או סכום לתשלום; חישוב המסים הישירים לפי טבלאות מס הכנסה, ביטוח לאומי וביטוח בריאות; וזקיפה של שעות עבודה בשבוע, עבור המקרים שבהם מידע זה חסר.

86.7% מבין המשיבים בסקר הכנסות שעבדו כשכירים בשלושת החודשים שעליהם הם נחקרו, דיווחו על הכנסותיהם ברוטו בכל שלושת החודשים שעליהם התבקשו לתת מידע. 4.7% דיווחו על הכנסותיהם בשניים מתוך שלושת החודשים, ו-8.6% דיווחו על הכנסתם ברוטו לחודש אחד בלבד, או דיווחו על הכנסתם נטו לחודש אחד ונזקפה עבורם ההכנסה ברוטו.

המידע החסר הושלם באמצעות זקיפת משכורות חסרות, על פי מודלים סטטיסטיים חדשים ועדכניים ובהסתמך על ההכנסות המדווחות של כל השכירים.

1. הערכת הנתונים

מקור נוסף לנתוני הכנסות הוא המוסד לביטוח לאומי, אך קיימות מגבלות מסוימות בניסיון להשוות בין נתוני הסקר המשולב לבין מקורות המוסד לביטוח לאומי. בנתוני הביטוח הלאומי מחושבת ההכנסה משכר וממשכורת למשרת שכיר ולא לשכיר כמו בסקר המשולב. מכאן, ששכיר המועסק ביותר ממקום עבודה אחד, מופיע בנתוני הביטוח הלאומי מספר פעמים, ועובדה זו צריכה להגדיל את ההכנסה לשכיר בסקר המשולב. עם זאת, לא כל אדם שנרשם בביטוח הלאומי עבד שלושה חודשים מלאים; לעובדה זו השפעה בכיוון ההפוך, בגלל חישוב הממוצע על בסיס חודשי.

על אף הבדלים בנתונים המוחלטים לגבי הכנסות ממקורות שונים, ניתן להשתמש בצורה יעילה בנתוני ההכנסות המתקבלים בסקר, הן לבדיקת הבדלים בין הכנסות של קבוצות אוכלוסייה שונות והן להערכת השינויים בהכנסות לאורך זמן.

2. שיטת האמידה

שיטת האמידה מיועדת לצמצם הן את טעויות הדגימה והן את ההטיות העלולות לנבוע מכך שמשקי בית שלא השיבו יכולים להיות שונים בתכונותיהם מאלה שהשתתפו בסקר.

כדי לקבל אומדנים המתייחסים לכלל אוכלוסיית הסקר, נקבע "מקדם ניפוח" לכל משק בית שנחקר, וגם לכל הנפשות השייכות לאותו משק בית. "מקדם הניפוח" של משק בית מבטא את מספר משקי הבית ואת מספר הנפשות באוכלוסיית הסקר שמיוצגים על ידי משק בית זה. בחישוב מקדמי הניפוח נלקח בחשבון גם הנפל (מקרים שהיו צריכים להיחקר ולא נחקרו) וכן מקרים שנפסלו כיוון שחסרו פרטים על הכנסתם או על היקף עבודתם.

מערכת מקדמי הניפוח נקבעה בתהליך רב-שלבי בשיטת ה-"RAKING", לפיה מתאימים את התפלגות המדגם "המנופח" למספר התפלגויות חיצוניות, לפי משתני חלוקה נבחרים. ההתאמה לכל אחת מהתפלגויות נעשתה לפי:

1. תכונות משקי הבית.

2. תכונות הנפשות בנפרד (ולא במשולב).

בעבור משקי הבית, נעשתה התאמה נפרדת לעולים חדשים שעלו ארצה משנת 1989 ומעלה ולשאר האוכלוסייה, לפי ההתפלגויות הבאות:

1. קבוצות הומוגניות של משקי בית שנקבעו עפ"י שיטות סטטיסטיות, לפי רמת ההוצאה לתצרוכת.

2. קבוצות של טיפוס משק הבית, שנקבעו לפי גודל משק הבית והרכב הגילים במשק הבית (כמו למשל, קשישים הגרים לבדם, זוגות צעירים, משקי בית עם ילדים וכדומה).

3. קבוצות של משקי בית לפי מועד חקירתם, שמטרתן לאזן את המדגם "המנופח" על פני שנת הסקר ולמנוע הטיות שעלולות לנבוע מכך שמדגם הסקר לא פוזר באופן אחיד על פני חודשי השנה בגלל אילוצי עבודת השדה.

נתוני הסקר הותאמו להתפלגויות של תכונות משקי הבית, אשר התקבלו על פי אומדני סקר כוח אדם, המבוסס על מדגם גדול (פי 4 ממדגם סקר הכנסות).

בעבור הנפשות נקבעו מקדמי הניפוח לקבוצות השונות של משקי הבית באופן שבו תהיה התאמה מלאה בין אומדני הסקר להתפלגות אוכלוסיית הסקר לפי מין, קבוצות גיל וחתכים גאוגרפיים, בהתאם לנתונים הדמוגרפיים השוטפים של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

לצורך חישוב הנתונים בלוחות להלן נלקחו נתונים של סקר הוצאות משק הבית ושל סקר הכנסות. בסקר הכנסות שולבו נתונים מתאימים מסקר כוח אדם, בעיקר נתונים סוציו-דמוגרפיים, כמו גיל, מין, יבשת לידה, שנת עלייה ורמת השכלה, וכן נתונים על ענף כלכלי ומשלח יד ועל שעות עבודה בדרך כלל.

ת. מהימנות האומדנים

מקור האומדנים בפרסום זה בסקר מדגמי, ועלולים להיות בנתונים שני סוגים עיקריים של טעויות:

1) טעויות דגימה: טעויות אלה נובעות מכך שנחקר רק מדגם אחד של משקי בית, על כל הנפשות שבו, ולא נחקרו כל משקי הבית וכל הנפשות באוכלוסייה.

2) טעויות לא מדגמיות: טעויות אלה יכולות לנבוע מגורמים אחרים, שעשויים להתקיים גם כאשר נערך מפקד מלא של כל האוכלוסייה.

1) טעויות דגימה:

המדגם שעליו מבוסס סקר זה הוא אחד מתוך מספר רב מאוד של מדגמים אפשריים באותו גודל, שהיו יכולים להיבחר באותה שיטת דגימה מאותה אוכלוסייה.

האומדן X' הוא הערך הנאמד, לפי המדגם המסוים של סקר זה, בעבור הערך המקביל לו X שהיה מתקבל אילו נערך מפקד מלא.

טעות דגימה של אומדן $\sigma(X')$ היא מידה ממוצעת של השוני בין כל האומדנים השונים שהיו יכולים להתקבל מכל המדגמים האפשריים באותו גודל ובאותה שיטה, לבין הערך שהיה מתקבל לו נערך מפקד מלא, באותם תנאים של איסוף הנתונים.

רווח-סמך לאומדן הוא רווח שמכיל את הערך X ברמת ביטחון מסוימת נתונה מראש. האומדן X' על פי המדגם והאומדן לטעות הדגימה שלו - $\sigma(X')$, מאפשרים לבנות רווח-סמך עם רמת ביטחון מסוימת, נתונה מראש, כך שהרווח מכיל את הערך X בביטחון שנקבע.

מקובל להציג רווחי סמך ברמת ביטחון של 95%, לכן רווח הסמך ברמת ביטחון זו מתקבל על ידי $X' \pm 2\sigma(X')$. בכל לוח בפרסום זה מובא מתחת לאומדן, בספרות קטנות, הסימן "±" והערך של שתי טעויות הדגימה לאותו אומדן.

לדוגמא: על פי לוח 2, האומדן להכנסה החודשית הממוצעת ברוטו למשק בית ב-2004, אצל משקי בית יהודים הוא 11,926 ש"ח. רווח-הסמך 95% לאומדן זה הוא: $11,926 \pm 214$ ש"ח כלומר, ניתן לומר בביטחון של 95% כי ההכנסה החודשית הממוצעת ברוטו למשק בית בקבוצה זו היא בין 11,712 ש"ח לבין 12,140 ש"ח.

מקובל להציג רווחי-סמך ברמת ביטחון של 95%, אך ניתן לקבוע רמת ביטחון גבוהה יותר או נמוכה יותר, ולחשב את רווח-הסמך כך :

α	67%	80%	90%	95%	99.5%
K_α	1.0	1.3	1.7	2.0	2.8

כאשר K_α הוא מספר טעויות הדגימה לכל כיוון שנקבע בהתאם לרמת הביטחון הדרושה α .

בהמשך לדוגמא הקודמת: לקבלת אומדן בביטחון גבוה יותר, של 99.5% (כמעט בוודאות), ניתן לחלק את טעות הדגימה ב-2 (כדי לקבל את הערך של טעות דגימה אחת) ולהכפיל את התוצאה ב-2.8. טעות הדגימה במקרה שהודגם היא 107 ש"ח, ולכן רווח-סמך 99.5% יהיה:

$$11,926 \pm 2.8 * 107$$

כלומר: $11,776 \pm 300$

ניתן לכן לומר בביטחון כמעט מלא (99.5%), שבקבוצה הנדונה ההכנסה החודשית הממוצעת ברוטו למשק בית היא בין 11,626 ש"ח לבין 12,226 ש"ח.

הערות

1. רווחי-הסמך הם בדרך כלל סימטריים סביב האומדן, אך בעבור אומדנים המבוססים על מספר קטן של מקרים במדגם (פחות מ-40), רווחי-הסמך אינם סימטריים. במקרים אלה, הן האומדן עצמו והן האומדן לטעות הדגימה שלו חשופים לטעות גבוהה. בפרסום זה הוצג הערך הגבוה של רווח-הסמך.
2. כדי להזהיר את הקורא משימוש באומדנים החשופים לטעויות גבוהות, הוצגו אומדנים עם טעויות דגימה יחסיות בין 25% לבין 40% בסוגריים עגולים " () ". אומדנים עם טעויות דגימה יחסיות בין 40% לבין 50% בסוגריים משולשים "> ". אומדנים עם טעויות דגימה יחסיות מעל 50% לא הוצגו בפרסום זה.

השוואות בין אומדנים של קבוצות זרות:

אפשר לערוך השוואה באמצעות טעויות הדגימה לשני אומדנים שונים, המתייחסים לקבוצות אוכלוסייה זרות (למשל גברים ונשים), ולבחון האם ההבדל בין שתי הקבוצות אכן מובהק מבחינה סטטיסטית.

אם $X'(1)$ הוא האומדן לקבוצה 1 ו- $X'(2)$ הוא האומדן לקבוצה 2, אזי האומדן להפרש בין שתי קבוצות אלה הוא:

$$D' = X'(1) - X'(2)$$

כדי לבדוק אם $X(1)$ אכן שונה מ- $X(2)$ באוכלוסייה עצמה, יש לבחון מהי טעות הדגימה של אומדן ההפרש D' :

$$\sigma'(D') = \sqrt{\sigma'(X'(1))^2 + \sigma'(X'(2))^2}$$

כאשר טעות דגימה אחת של האומדנים מתקבלת על ידי חלוקה ב-2 של הערכים המוצגים בלוחות.

בהינתן $\sigma'(D')$, אפשר לבנות רווח-סמך להפרש ברמת ביטחון α :

$$D' \pm K(\alpha)\sigma'(D')$$

אם רווח-הסמך מכיל את הערך אפס, נאמר כי ההפרש D' אינו מובהק. כלומר, על פי המדגם המסוים בסקר, ברמת הביטחון שנקבעה, לא ניתן לומר כי $X(1)$ אכן שונה מ- $X(2)$ באוכלוסייה עצמה (למרות שבמדגם הם שונים זה מזה).

אם הרווח אינו מכיל את הערך אפס, נאמר כי קיים הפרש מובהק בין שתי הקבוצות, וברמת הביטחון שנקבעה ההפרש יהיה בין $D' - K(\alpha)\sigma'(D')$ לבין $D' + K(\alpha)\sigma'(D')$.

כדי להקל על הקורא, מצורף תרשים לפיו אפשר למצוא רווחי-סמך ברמת ביטחון של 95% להפרש בין קבוצות זרות. השימוש בתרשים נעשה כדלהלן:

בעבור האומדנים וטעויות הדגימה המוצגים בפרסום, מוצאים בלוחות את גבולות רווח-הסמך בעבור שני האומדנים - $X'(1)$ ו- $X'(2)$. ערכים אלה מצוינים על גבי שתי העמודות הקיצוניות בתרשים. מעבירים ביניהם קו וקוראים את $\sigma'(D')$ בעמודה האמצעית בתרשים (לנוחות הקריאה ניתן לשנות את קנה המידה של הגבולות). אם, למשל, בעבור שני אומדנים ערכי שתי טעויות דגימה הם 120 ו-150, אפשר לחלק אותם ב-2 ומקבלים 60 ו-75. הקו המחבר 60 ו-75 בעמודות הקיצוניות חותך את העמודה האמצעית בערך 96. לכן, ערך שתי טעויות דגימה של ההפרש הוא $2*96=192$.

אם ההפרש D' קטן בערכו המוחלט מ- $2\sigma'(D')$, ההפרש אינו מובהק. כלומר, על פי המדגם המסוים בסקר, ברמת הביטחון שנקבעה, אי אפשר לומר כי $X1$ אכן שונה מ- $X2$ באוכלוסייה עצמה (למרות שבמדגם הם שונים זה מזה).

אם ההפרש D' גדול בערכו המוחלט מ- $2\sigma'(D')$, ההפרש מובהק והוא נמצא בתחום $D' \pm 2\sigma'(D')$.

לדוגמא: על פי לוח 2 נשווה בין ההכנסה החודשית הממוצעת ברוטו למשק בית, של משקי בית שבראשם אנשים ילידי ישראל שהאב מיבשות לידה שונות, כל זאת ברמת ביטחון של 95%. ההכנסה הממוצעת ברוטו למשק בית היא בתחום של:

$12,445 \pm 521$ ש"ח במשקי בית שבראשם ילידי ישראל ואב יליד אסיה-אפריקה;

$17,222 \pm 697$ ש"ח במשקי בית שבראשם ילידי ישראל ואב יליד אירופה-אמריקה.

נשאלת השאלה, האם אכן ההפרש בין קבוצות אלה מובהק. לכאורה, לפי האומדנים בלבד, ניתן לראות כי יש הבדל בין קבוצות אלה. ההפרש בהכנסה החודשית הממוצעת ברוטו בין שתי קבוצות האוכלוסייה שלעיל נאמד ב:

$$D' = 17,222 - 12,445 = 4,777$$

על פי התרשים ניתן לבנות רווח-סמך 95% לאומדן הפרש זה:

$$D' \pm 2\sigma'(D') = 4,777 \pm 870$$

רווח זה אינו מכיל את הערך "אפס" ועל כן ההפרש מובהק. ניתן, אם כן, לומר בביטחון של 95% כי קיים הבדל בין ההכנסות החודשיות הממוצעות ברוטו למשק בית, בין משפחות שראש משק הבית הוא יליד ישראל והאב יליד אסיה או אפריקה לבין משפחות שראש משק הבית הוא יליד ישראל והאב יליד אירופה או אמריקה.

חישוב מדויק של טעויות הדגימה של ההפרש נעשה כך:

$$2\sigma'(D') = 2 * \sqrt{(521/2)^2 + (697/2)^2} = 2 * 435 = 870$$

יחס בין אומדני קבוצות זרות:

היחס R' בין שני אומדנים $X'(1)$ ו- $X'(2)$ של שתי קבוצות זרות (קבוצה 1 וקבוצה 2) נאמד כך:

$$R' = \frac{X'(1)}{X'(2)}$$

האומדן לטעות הדגימה של אומדן היחס $\sigma'(R')$ יהיה:

$$\sigma'(R') = R' * \sqrt{\left(\frac{\sigma'X(1)}{X'(1)}\right)^2 + \left(\frac{\sigma'X(2)}{X'(2)}\right)^2}$$

לכן, רווח-הסמך 95% ל- R' יהיה: $R' \pm 2\sigma'(R')$.

אם רווח-הסמך כולל את המספר '1', היחס שונה באופן מובהק מ-1.

אם רווח-הסמך אינו כולל את המספר '1', היחס שונה באופן מובהק מ-1, והוא נמצא בתחום רווח-הסמך דלעיל.

2) טעויות לא מדגמיות

האומדן המתקבל וטעות הדגימה שלו מאפשרים ללמוד על הערך שהיה מתקבל אילו נערך מפקד. אולם, ערך זה עשוי להיות שונה מהערך האמיתי של האוכלוסייה בגלל השפעתן האפשרית של טעויות לא מדגמיות. את הטעויות הלא-מדגמיות קשה מאוד, או לא ניתן כלל, להעריך. הסוגים העיקריים של טעויות לא-מדגמיות בסקר זה הם:

א. **טעויות הנובעות מאי-היענות או היענות חלקית:** כ-14% ממשקי הבית (כ-2,400 מקרים) מתוך סך משקי הבית שנכללו במדגם המקורי של הסקר (יותר מ-17,000 משקי בית), והשייכים לאוכלוסיית הסקר, לא השתתפו בחקירה. קבוצה זו שלא השתתפה בחקירה - "הנפלי" - יכולה להיות שונה בתכונותיה מקבוצת משקי הבית שהשתתפו בחקירה. דבר זה עלול לגרום להטיות באומדני הסקר. שיטת האמידה בסקר מצמצמת חלק נכבד מההטיות מסוג זה אך לא את כולן.

גם מידע חסר על הנושאים שנחקרו בסקר יכול לגרום לטעויות. מידע חסר זה הושלם באמצעות זקיפות בעבור הכנסות, על פי מודלים של רגרסיה, בהסתמך על ההכנסות המדווחות לכל יחידת חקירה, ובעבור שעות עבודה בשבוע על פי שיטות זקיפה מסוג אחר. על ידי כך תוקנו רק חלק מההטיות העשויות לנבוע מהיענות חלקית, כי ברור שלא ניתן היה לזקוף ערך אמיתי לכל נתון חסר.

ב. **טעויות תשובה:** הנתונים בסקר מבוססים על תשובות של המראיינים לשאלות השונות בשאלון, ורק חלק מהם מבוסס על מסמכים, כמו תלושי משכורת. לכן, יש חשש לאי-דיוקים בתשובות, במיוחד בנוגע להכנסות, כאשר אין תלושי משכורת והנתונים מתקבלים מתוך הזיכרון. גם בנוגע למשתנים אחרים שנחקרו בסקר, כמו 'שעות עבודה בשבוע', ייתכנו אי-דיוקים בתשובות.

מקור נוסף לטעויות תשובה נובע משיטת החקירה, שבה בן משפחה יכול לתת דיווח בעבור בן משפחה אחר (חקירה באמצעות PROXY). בשיטה זו ייתכן דיווח לא מדויק בעבור בן המשפחה הנעדר מהבית כתוצאה מאי-ידיעת כל הנתונים הדרושים.

טעויות תשובה יכולות לגרום להטיות באומדני הסקר, וזאת למרות הביקורות השונות שנעשו כדי לצמצמן.

ג. **טעויות בסימול:** חלק מהפריטים הנאספים בסקר, כמו ענף כלכלי ומשלח יד, מתקבלים בצורה של מלל חופשי והם מסומלים בסימול מספרי על פי מפתח סמלים. בפעולה זו עשויות ליפול שגיאות בסימול ועלולים להיות קשיים בקביעת הסמל הנכון, בגלל תיאור לא מדויק בתשובה.

ד. **טעויות עיבוד אחרות:** בנוסף לסימול, גם הקלידה ותהליכי עיבוד אחרים, כמו הביקורות הלוגיות, חשופים לטעויות שעלולות להשפיע על מהימנות האומדנים.